

**PENSIONSAVTAL
GAMLA PA – KFS**

TRYCKT DECEMBER 2008

Kommunala Företagens Samorganisation, KFS
Svenska Kommunalarbetareförbundet, Kommunal
Facket för Service och Kommunikation, SEKO
Svenska Transportarbetareförbundet
SKTF
Tjänstemannaförbundet HTF
Ledarna
Vårdförbundet
Civilingenjörsförbundet, CF/Civilekonomerna, CR
Förtecknade SACO-förbund
Lärarnas Samverkansråd

**PENSIONSAVTAL
GAMLA PA – KFS**

TRYCKT DECEMBER 2008

INNEHÅLL

Innehåll	4
Definitioner och förkortningar	6
Förkortningar i avtalstexten	7
§ 1 Giltighetsområde	8
§ 2 Pensionsförmåner	9
§ 3 Pensionsålder	10
§ 4 Avgångsskyldighet	11
§ 5 Pensionsgrundande tjänstetid	12
§ 6 Medförd pensionsrätt	13
§ 7 Pensionsgrundande lön	14
§ 8 Beräkningstidpunkt och årsmedelpoäng	15
§ 9 Ålderspension	17
§ 10 Kompletterande ålderspension	19
§ 11 Kompletterande delpension	20
§ 12 Sjukpension	22
§ 13 Efterlevandepension till vuxen	23
§ 14 Barnpension	25
§ 15 Fribrev	27
§ 16 Vissa inskränkningar i rätten till pension	28
§ 17 Ändringar av bestämmelserna	29
§ 18 Information	30
§ 19 Ansökan om pension	31
§ 20 Ikraftträdande respektive upphörande av pensionsutbetalning	32
§ 21 Utbetalning av pensionsförmån	33
§ 22 Avrundningsregler	34
§ 23 Handläggning av tvister	35
Bilaga 1 Förhandlingsprotokoll 1993-11-30 Kollektivavtal ang pension m m, PA-KFS	36
Bilaga 2 Bilaga 2 Övergångsbestämmelser Tillhör Förhandlingsprotokoll 1993-11-30	39
Bilaga 3 Förhandlingsprotokoll 1994-02-22 Kollektivavtal ang pension m m, PA-KFS	42
Bilaga 4 Bilaga 2 Övergångsbestämmelser Tillhör Förhandlingsprotokoll 1994-02-22	45

Bilaga 5	Förhandlingsprotokoll 1994-11-30 Överenskommelse om ändrade bestämmelser i PA-KFS §11	48
Bilaga 6	Bilaga till förhandlingsprotokoll 1999-11-30 om ändringar i PA-KFS §11	50
Bilaga 7	Förhandlingsprotokoll 1995-01-04 Överenskommelse beträffande §§7 och 13 i PA-KFS pensionsbestämmelser . .	51
Bilaga 8	Förhandlingsprotokoll 1998-09-04 Revidering av kollektivavtal ang pension m m, PA-KFS	54
Bilaga 9	Bilaga 2 till Förhandlingsprotokoll 1998-09-04 Revidering av kollektivavtal ang pension m m, PA-KFS	56
Bilaga 10	Förhandlingsprotokoll 1999-0-18 ang PA-KFS kompletterande ålderspension §10 samt pensionsnämnd	58
Bilaga 11	Förhandlingsprotokoll 2000-05-24 ang PA-KFS §12 sjukpension	62
Bilaga 12	Förhandlingsprotokoll 2001-11-23 ang ändringar och tillägg i pensionsavtalet PA-KFS	64
Bilaga 13	Förhandlingsprotokoll 2003-01-20 ang ändringar i pensionsavtalet PA-KFS	67
Bilaga 14	Förhandlingsprotokoll 2004-03-23 ang ändringar i pensionsavtalet PA-KFS	69
Bilaga 15	Förhandlingsprotokoll 2004-06-16 ang ändringar i pensionsavtalet PA-KFS	72

DEFINITIONER OCH FÖRKORTNINGAR

ARBETSGIVAR- ORGANISATION	Kommunala Företagens Samorganisation (KFS)
ARBETSGIVARE	Företag/organisation som tillhör KFS
CENTRAL ARBETSTAGAR- ORGANISATION	Facklig riksorganisation
LOKAL ARBETSTAGAR- ORGANISATION	Lokal arbetstagarorganisation tillhörande central organisation
CENTRAL PART	KFS samt facklig riksorganisation
LOKAL PART	Arbetsgivare och arbetstagarorganisation. För SKTF och Ledarna avser "Lokal part" arbetstagarorganisation vid företaget
CENTRAL FÖRHANDLING	Förhandling mellan centrala parter
LOKAL FÖRHANDLING	Förhandling mellan lokala parter
KOLLEKTIVAVTAL	Kollektivavtal som tecknas av central arbetstagarpart, eller av lokal arbetstagarpart med fullmakt från den centrala arbetstagarparten
LOKALT KOLLEKTIVAVTAL	Lokalt kollektivavtal, som kan tecknas mellan lokala parter, i frågor reglerade i detta avtal

FÖRKORTNINGAR I AVTALSTEXTEN

AFL	Lag om allmän försäkring
AGS-KL	Avtalsgruppsjukförsäkring
FO – F 03	Förhandlingsordning för företag inom KFS-området
LAF	Lag om arbetsskadeförsäkring
LAS	Lag om anställningsskydd
MBL	Lag om medbestämmande i arbetslivet
PA – KFS	Pensionsavtal inom KFS
SJLL	Lag om sjuklön
SEML	Semesterlag
TFA – KL	Trygghetsförsäkring vid arbetsskada
TGL – KL	Tjänstegrupplivförsäkring

§ 1 GILTIGHETSOMRÅDE

MOMENT 1

Dessa bestämmelser om pension, nedan kallade PA-KFS, gäller för arbetstagare, från och med den kalendermånad arbetstagaren fyllt 18 år, som uppfyller följande villkor:

- a) anställd enligt kollektivavtal vari ingår KFS branschavtal eller motsvarande,
- b) utgick 2002-01-01,
- c) utgick 2002-01-01,
- d) inte omfattas av andra tjänstepensionsbestämmelser och
- e) vid tillträdet av anställningen inte uppbär aktivitets- eller sjukersättning, enligt lagen om allmän försäkring (AFL), som utgör grund för rättighet till hel pensionsförmån från tidigare anställning.

Avvikelse

Vid anställningstillfället får skriftlig överenskommelse träffas mellan arbetsgivare och arbetstagare att arbetstagaren får bibehålla annan pensionslösning än PA-KFS.

PA-KFS upphör att gälla för arbetstagare som avgår från sin anställning utom i de delar som berör beräkning och utbetalning av pension.

MOMENT 2

Arbetstagare som avgått från anställning, utan rätt till ersättning från av arbetsgivaren tecknad AGS-KL eller motsvarande, har från avgångstidpunkten rätt till efterskydd under en tid av 90 kalenderdagar förutsatt att anställningen dessförinnan varat i 120 kalenderdagar.

Efterskyddet innebär att rätt till ålderspension enligt § 9, sjukpension, efterlevandepension eller barnpension föreligger, om under nämnda 90 kalenderdagar uppstår förhållande som vid fortsatt anställning skulle ha givit rätt till sådan förmån. För arbetstagare som avgått med pension avser efterskyddet endast efterlevandepension till vuxen och barnpension.

Detta gäller dock inte för arbetstagare som erhållit annan anställning med tjänstepensionsrätt.

§ 2 PENSIONSFORMÅNER

Pensionsförmåner enligt PA-KFS utgör

- a) egenpension
  - ålderspension
  - kompletterande ålderspension
  - sjukpension
- b) kompletterande delpension
- c) efterlevandepension
  - efterlevandepension till vuxen
  - barnpension
- d) fribrev

Anmärkning

För sjukpension och kompletterande delpension äger bestämmelserna i detta avtal begränsad giltighet, se §§ 11 och 12.

§ 3 PENSIONSÅLDER

Rätt till ålderspension föreligger fr.o.m. den månad arbetstagaren uppnår pensionsåldern. Pensionsåldern är 65 år.

Avvikelse

Genom kollektivavtal eller genom avtal mellan arbetsgivaren och arbetstagare får träffas överenskommelse om att tidigare pensioneringstidpunkt, s k överenskommen pensionsålder, ska gälla.

§ 4 AVGÅNGSSKYLDIGHET

Arbetstagare som uppnått pensionsåldern eller överenskommen pensionsålder är skyldig att avgå, om arbetsgivaren så önskar.

Avvikelse

Arbetsgivaren kan medge arbetstagaren att kvarstå helt eller delvis i anställningen efter uppnådd pensionsålder. Arbetsgivaren kan vidare medge att överenskommen pensionsålder ändras.

Får arbetstagaren rätt till partiell aktivitets-/sjukersättning enligt lagen om allmän försäkring (AFL), kan arbetsgivaren besluta att omreglera anställningen i förhållande till graden av aktivitets-/sjukersättning.

Anmärkning

Om arbetstagarens sysselsättningsgrad efter omregleringen understiger 40 procent av den för motsvarande heltidsanställd gällande arbetstiden gäller ändå PA-KFS för arbetstagaren. (Anmärkningen utgår 2002-12-31.)

§ 5 PENSIONSGRUNDANDE TJÄNSTETID

MOMENT 1

Hel pension enligt § 9 utges om arbetstagaren uppnått eller beräknas uppnå en pensionsgrundande tjänstetid om 360 månader.

Pensionsgrundande tjänstetid tillgodoräknas arbetstagaren under tid då han omfattas av denna plan, dock tidigast fr.o.m. månaden efter den under vilken arbetstagaren fyller 28 år och längst intill pensionsåldern eller överenskommen pensionsålder.

Tidsfaktorn är kvoten mellan pensionsgrundande tid och 360 månader, dock högst talet 1.

Om den uppnådda eller beräknade tiden är kortare än 360 månader minskas pensionen med $1/360$ för varje felande månad.

Om anställningen upphört på grund av att arbetstagaren erhållit aktivitets- eller sjukersättning enligt AFL, ska pensionsgrundande tid tillgodoräknas intill pensionsåldern.

MOMENT 2

Som pensionsgrundande tid tillgodoräknas följande typer av tjänstledigheter för arbetstagare som fyllt 28 år:

- ledighet till följd av sjukdom, olycksfall eller arbetsskada,
- ledighet enligt Föräldraledighetslagen,
- ledighet för militär repetitionsutbildning,
- annan tjänstledighet uppgående till högst 6 månader.

MOMENT 3

Som pensionsgrundande tid tillgodoräknas tid för sedvanligt anställningsuppehåll uppgående till högst 270 kalenderdagar för säsongsanställd arbetstagare som fyllt 28 år.

§6 MEDFÖRD PENSIONSRRÄTT

MOMENT 1

Har arbetstagare i tidigare anställning eller i uppdrag som kommunalt förtroendevald förvärvat pensionsrätt enligt:

- a) denna plan,
- b) statliga eller kommunala pensionsbestämmelser – avser dock ej arbetstagare som omfattats av PA03 respektive PFA-avtal,
- c) ITP-planen eller
- d) annan med denna plan likvärdig pensionsplan,

ska arbetstagaren tillgodoräknas pensionsgrundande tid på grund av sådan pensionsrätt. Under samma tid intjänad pensionsrätt ska inräknas i pensionsrätten enligt denna plan. Tidigare intjänad familjepensionsrätt ska inte samordnas med §§ 13 och 14 i denna plan.

MOMENT 2

Har för arbetstagare i tidigare anställning tillämpats alternativ pensionslösning avseende lönedelar överstigande 7,5 inkomstbasbelopp ska den tid under vilken alternativregeln tillämpats inte tillgodoräknas som pensionsgrundande tid med avseende på pensionsrätt på lönedelar över 7,5 inkomstbasbelopp enligt denna plan och det fribrev, som intjänats enligt alternativregeln, ska inte inräknas enligt denna plan.

§ 7 PENSIONSGRUNDANDE LÖN

MOMENT 1

Pensionsgrundande lön beräknas för kalenderår och utgörs av utgiven ersättning i form av:

- a) fast kontant lön, fasta kontanta lönetillägg,
- b) semesterdagstillägg, tillägg för obekvämt arbetstid, jour-, beredskapstillägg, ersättning för mertid, fyllnadslön samt resultatlön/bonuslön grundat på lokalt kollektivavtal.

Avvikelse

Genom kollektivavtal eller genom avtal mellan arbetsgivaren och arbetstagare får träffas överenskommelse om att den pensionsgrundande lönen även omfattar annan avlöningsförmån.

MOMENT 2

Pensionsgrundande lön maximeras till 30 inkomstbasbelopp. Under hel eller partiell ledighet till följd av sjukdom, olycksfall eller arbetsskada, enligt Föräldraledighetslagen eller ledighet utan rätt till förmåner enligt moment 1 på grund av fackligt förtroendeuppdrag utgörs den pensionsgrundande lönen istället av det lönebortfall som uppkommit genom tillämpning av §§ 6 och 8 i KFS branschavtal.

MOMENT 3

För varje kalenderår beräknas årspoäng, som utgör kvoten mellan pensionsgrundande lön enligt mom 1 och inkomstbasbeloppet enligt AFL.

§ 8 BERÄKNINGSTIDPUNKT OCH ÅRSMEDELPOÄNG

MOMENT 1

Med beräkningstidpunkt avses den tidigaste tidpunkt då arbetstagaren:

- a) avgår från anställning, dock tidigast från en sammanhängande period av anställningar hos arbetsgivaren varunder PA-KFS gällt för arbetstagaren,
- b) minskar arbetstiden i samband med uttag av delpension enligt lagen om delpensionsförsäkring (NDPL) eller kompletterande delpension enligt § 11,
- c) börjar uppbära pension enligt PA-KFS,
- d) uppnår pensionsåldern,
- e) får rätt till aktivitets- eller sjukersättning enligt lagen om allmän försäkring (AFL) eller
- f) avlider.

Anmärkning

- b) utgick 2001-01-01

MOMENT 2

Vid beräkning av pensionsförmån beaktas årspoängen för de sju år som närmast föregår året före beräkningsåret.

Genomsnittet av de fem högsta årspoängen utgör årsmedelpoäng.

Vid anställning inom samma verksamhet likställs årspoäng som beräknats enligt, ett då gällande, PA-KL med årspoäng enligt PA-KFS.

Avvikelse

Genom avtal mellan arbetsgivaren och arbetstagaren får träffas överenskommelse om att årsmedelpoängen ska beräknas på annat sätt.

MOMENT 3

Om årspoängen inte kan beräknas för samtliga i mom 2 nämnda sju år, ska årsmedelpoängen beräknas med tillämpning av reglerna nedan;

- a) om detta avtal inte har gällt för arbetstagaren under hela kalenderåret bortses från sådant år,
- b) finns minst fyra av ovan nämnda sju årspoäng bortses från de två lägsta årspoängen,
- c) finns två eller tre av ovannämnda sju årspoäng bortses från den lägsta årspoängen,

Årsmedelpoängen enligt a)–c) ska dock utgöra lägst 60% av den högst av de i medelvärdet ingående årspoängen.

- d) Finns endast en av ovannämnda sju årspoäng utgör denna årsmedelpoängen,
- e) om detta avtal inte har gällt för arbetstagaren under något helt kalenderår av de ovannämnda sju åren, bestäms årsmedelpoängen istället utifrån vid anställningen överenskommen lön inklusive fasta tillägg och semesterdagstillägg.

§9 ÅLDERSPENSION

MOMENT 1

Ålderspension utges till arbetstagare:

- a) som avgår från sin anställning vid uppnådd pensionsålder,
- b) som intill pensionsåldern uppburit pension från överenskommen pensionsålder eller
- c) som intill pensionsåldern uppburit ersättning från av arbetsgivaren tecknad AGS-KL eller motsvarande.

MOMENT 2

Hel ålderspension utges enligt följande:

Årsmedelpoäng	Ålderspension i procent inom skiktet
0–7,5	10 %
7,5–20	65 %
20–30	32,5 %

Lydelse till och med 31 december 2004:

Summan multipliceras med tidsfaktorn och vid varje tid gällande prisbasbelopp.

Om den pensionsgrundande tjänstetiden inte är full, reduceras pensionen enligt bestämmelserna i § 5.

Lydelse från och med 1 januari 2005:

Summan multipliceras med tidsfaktorn och vid varje tid gällande inkomstbasbelopp. Pensionen skall förändras i samma grad som prisbasbeloppet ändrats från den kalendermånad då pensionen började utbetalas.

Om den pensionsgrundande tjänstetiden inte är full, reduceras pensionen enligt bestämmelserna i § 5.

Förtida uttag och uppskjutet uttag

Arbetstagaren äger rätt att före pensionsåldern avgå med ålderspension – förtida uttag – dock tidigast från 61 års ålder. Om arbetstagaren medges avgå från del av sin anställning eller om arbetstagaren avgår helt från sin anställning och tillträder en anställning med lägre sysselsättningsgrad, har arbetstagaren rätt till partiellt uttag av ålderspensionen.

Medges arbetstagare kvarstå i anställningen efter att ha uppnått pensionsåldern får pensionen uppskjutas – uppskjutet uttag – dock längst till 70 års ålder.

Omräkning av pensionsbelopp med anledning av förtida eller uppskjutet uttag sker enligt försäkringstekniska grunder.

Alternativregel

För arbetstagare vars årsmedelpoäng överstiger 10 kan arbetsgivaren och arbetstagaren träffa skriftlig överenskommelse om att istället för vad som stadgas enligt moment 2 tillämpa annan pensionslösning avseende lönedelar mellan 7,5 och 30 årsmedelpoäng. Sådan överenskommelse får endast gälla pensionsändamål och kan avse såväl ålders-, efterlevande- som barnpension.

Pensionsförmånerna får inte överstiga vad som ryms inom inkomstskattelagens (SFS 1999:1299) regler om avdragsrätt för arbetsgivares pensionskostnader.

Om arbetsgivaren står i begrepp att träffa överenskommelse med en arbetstagare om pensionslösning enligt alternativregeln ska arbetsgivaren underrätta berörd lokal facklig organisation vid företaget innan överenskommelsen träffas. Skyldighet att lämna underrättelse föreligger inte i det fall arbetstagaren uppgivit att han/hon inte är medlem i någon berörd facklig organisation.

När överenskommelse träffats om att tillämpa denna regel för viss arbetstagare ska tillämpning ske så länge anställningen hos arbetsgivaren består.

§ 10 KOMPLETTERANDE ÅLDERSPENSION

- MOMENT 1** Arbetstagaren tillgodoräknas fortlöpande en avgift fr.o.m. den kalendermånad efter den då arbetstagaren fyller 28 år och längst t.o.m. den kalendermånad som föregår den då arbetstagaren uppnår pensionsåldern eller överenskommen pensionsålder.
- Avgiften tillgodoräknas även vid följande ledigheter:
- ledighet till följd av sjukdom, olycksfall eller arbetsskada,
  - ledighet enligt Föräldraledighetslagen,
  - ledighet för militär repetitionsutbildning,
  - annan tjänstledighet uppgående till högst 6 månader,
  - ledighet med delpension (se § 11).
- MOMENT 2** Avgiften motsvarar 1,5 procent av aktuell årsmedelpoäng multiplicerat med vid varje tid gällande prisbasbelopp.
- Lydelse från och med 1 januari 2005:**
- Avgiften motsvarar 1,5 procent av aktuell årsmedelpoäng multiplicerat med vid varje tid gällande inkomstbasbelopp. Avsättning sker till det pensionssparkonto som arbetstagaren meddelat arbetsgivaren och kan avse traditionell pensionsförsäkring eller fondförsäkring.
- MOMENT 3** Pensionens storlek är beroende av:
- värdet av tillgodoräknade avgifter,
  - arbetstagarens ålder när pensionen börjar utbetalas,
  - arbetstagarens val av utbetalningstid och huruvida arbetstagaren valt att komplettera ålderspensionen med återbetalningskydd eller efterlevandeskydd.
- MOMENT 4** Utbetalning av pension sker på sätt som arbetstagaren träffar överenskommelse med berört försäkringsbolag.

§ 11 KOMPLETTERANDE DELPENSION

Anmärkning

Delpension beviljas inte från och med 2001-01-01 enligt lagen om delpensionsförsäkring (NDPL).

MOMENT 1

Kompletterande delpension utges till arbetstagare:

- a) som minskat sin arbetstid hos arbetsgivaren på sätt som anges i 5–10 §§ lagen om delpensionsförsäkring (NDPL),
- b) vars årsmedelpoäng överstiger talet 7,5,
- c) PA-KL eller PA-KFS har gällt för arbetstagaren hos arbetsgivaren fortlöpande sedan minst tre år och
- d) arbetstagaren har tillgodoräknats pensionsgrundande tid enligt § 5 uppgående till minst tio år.

Pensionen utges längst intill uppnådd pensionsålder. Rätten till pension upphör om arbetstagarens anställning upphör eller villkoren enligt a) ovan inte längre föreligger.

MOMENT 2

Årspoängen efter arbetstidsminskningen beräknas som kvoten mellan pensionsgrundande lön enligt § 7 och det basbelopp som gäller för samma kalendermånad som arbetstidsminskningen varvid årspoängen begränsas till lägst 7,5.

Skillnaden mellan årsmedelpoäng, beräknad enligt § 8, före arbetstidsminskningen respektive årspoängen efter arbetstidsminskningen utgör underlag för kompletterande delpension.

Pension utgörs av:

Årspoäng/ Årsmedelpoäng	Kompletterande delpension i % av lönebortfallet inom skiktet
0–7,5	0 %
7,5–20	55 %
20–30	27,5 %

Summan härav multipliceras med vid varje tid gällande basbelopp.

Förhandlingsprotokoll 1994-11-30 Bilaga

---

1. Ny lydelse av moment 2 sista stycket:

”Vid beräkning av kompletterande delpension bortses från en minskning av arbetstiden som överstiger 10 timmar per arbetsvecka i förhållande till den försäkrades arbetstid innan den kompletterande delpensionen först beviljats.

2. Övergångsbestämmelse till §11:

För arbetstagare som har rätt till kompletterande delpension före 1994-12-01 eller arbetstagare som före 1994-12-01 ansökt om kompletterande delpension och fått den beviljad för tid med början före 1995-01-01 gäller alltså bestämmelserna i deras lydelse före 1994-12-01 med följande undantag.

När äldre bestämmelser om beräkning av kompletterande delpension ska tillämpas ska, vid ny beräkning av den kompletterande delpension som avser tid efter december 1994, en minskning av arbetstiden med mer än 10 timmar per arbetsvecka i förhållande till arbetstagarens arbetstid innan den kompletterande delpensionen först beviljats beaktas endast om minskningen inte överstiger den arbetstidsminskningen som den kompletterande delpensionen senast beräknats efter.”

§ 12 SJUKPENSION

Anmärkning

Reglerna om sjukpension enligt detta moment ersätts av bestämmelser i AGS-KL från och med 2000-05-01.

MOMENT 1

Sjukpension utges till arbetstagare:

- som på grund av sjukdom, olycksfall eller arbetsskada har ett arbetstidsbortfall i anställningen,
- som har rätt till ersättning från av arbetsgivaren tecknad AGS-KL eller motsvarande och
- vars årsmedelpoäng överstiger talet 7,5.

Pension utges för samma tid som arbetstagaren erhåller ersättning från AGS-KL eller motsvarande.

MOMENT 2

Hel pension beräknas med följande procenttal av respektive skikt av årsmedelpöngen:

Årsmedelpoäng	Pension i procent inom skiktet
0–7,5	0 %
7,5–20	65 %
20–30	32,5 %

Pensionspoängen minskas i förhållande till arbetstidsbortfallet. Summan härav multipliceras med vid varje tid gällande prisbasbelopp.

§ 13 EFTERLEVANDEPENSION TILL VUXEN

MOMENT 1

Efterlevandepension utges efter arbetstagare:

- a) som var anställd vid dödsfallet eller
- b) som vid dödsfallet uppbar ersättning från av arbetsgivaren tecknad AGS-KL eller motsvarande eller
- c) som vid dödsfallet hade rätt till efterskydd enligt § 1 mom. 2.

Rätt till efterlevandepension har efterlevande make, som stadigvarande sammanbodde med arbetstagaren vid dennes död, om den efterlevande:

- a) vid dödsfallet stadigvarande sammanbodde med barn under 12 år, som stod under vårdnad av makarna eller endera av dem, eller
- b) oavbrutet hade sammanbott med maken under en tid av minst fem år fram till tidpunkten för dödsfallet.

Med efterlevande make likställs den som, utan att vara gift, stadigvarande sammanbodde med en icke gift man eller kvinna vid dennes död och som tidigare varit gift eller har eller har haft eller då väntade barn med denne. Med efterlevande make likställs även registrerad partner enligt lagen (1994:1117) om registrerat partnerskap.

Rätt till efterlevandepension upphör om den förmånsberättigade ingår äktenskap. Detsamma gäller om den förmånsberättigade stadigvarande sammanbor med någon som denne har varit gift med eller har eller har haft barn med.

Efterlevandepension utges i högst fem år fr.o.m. månaden efter dödsfallet.

MOMENT 2

Efterlevandepension beräknas på följande sätt:

Årsmedelpoäng	Pension i procent inom skiktet
0–7,5	15 %
7,5–20	15 %
20–30	7,5 %

Summan multipliceras med vid varje tid gällande prisbasbelopp.

Lydelse från och med 1 januari 2005

Summan multipliceras med vid varje tid gällande inkomstbasbelopp. Pensionen skall förändras i samma grad som prisbasbeloppet ändrats från den kalendermånad då pensionen började utbetalas.

MOMENT 3

Alternativregel

För arbetstagare med en årsmedelpoäng överstigande 10 kan arbetsgivaren och arbetstagaren träffa skriftlig överenskommelse om att istället för huvudregeln tillämpa annan pensionslösning avseende lönedelar mellan 7,5 och 30 årsmedelpoäng. För sådan överenskommelse gäller i tillämpliga delar vad som sägs i § 9 moment 3.

§ 14 BARNPENSION

MOMENT 1

Barnpension utges efter arbetstagare:

- a) som var anställd vid dödsfallet eller
- b) som vid dödsfallet uppbar ersättning från av arbetsgivaren tecknad AGS-KL eller motsvarande eller
- c) som vid dödsfallet hade rätt till efterskydd enligt § 1 mom 2.

Rätt till barnpension har barn eller adoptivbarn intill dess barnet fyllt 18 år, dock inte barn som vid arbetstagarens död var adopterat av annan än arbetstagarens make. Rätt till barnpension har även barn som fyllt 18 år om barnet bedriver studier som ger rätt till barnpension enligt lagen om allmän försäkring (AFL), dock längst till och med junimånad det år då barnet fyller 20 år.

Rätt till barnpension har även sådant barn som arbetstagaren med socialnämndens medgivande tagit emot i sitt hem här i landet för vård och fostran i adoptionsyfte.

MOMENT 2

Barnpension beräknas på följande sätt:

Årsmedelpoäng	Pension i procent inom skiktet
0–7,5	10 %
7,5–20	28 %
20–30	14 %

Summan härav multipliceras med vid varje tidpunkt gällande prisbasbelopp.

Lydelse från och med 1 januari 2005

Summan härav multipliceras med vid varje tidpunkt gällande inkomstbasbelopp. Pensionen skall förändras i samma grad som prisbasbeloppet ändrats från den kalendermånad då pensionen började utbetalas.

MOMENT 3

Är de förmånsberättigade barnen flera ska barnpensionen multipliceras med nedan angivna faktorer.

Antal barn	Faktor
2	1,4
3	1,6
4	1,8
5 eller flera	2,0

Pensionen delas lika mellan barnen.

Har förmånsberättigat barn framställt anspråk på barnpension efter det att sådan pension börjat utbetalas, ska redan utbetalat pensionsbelopp inte omfördelas.

MOMENT 4

Alternativregel

För arbetstagare med en årsmedelpoäng överstigande 10 kan arbetsgivaren och arbetstagaren träffa skriftlig överenskommelse om att istället för huvudregeln tillämpa annan pensionslösning avseende lönedelar mellan 7,5 och 30 årsmedelpoäng. För sådan överenskommelse gäller i tillämpliga delar vad som sägs i § 9 moment 3.

§ 15 FRIBREV

- MOMENT 1** Arbetstagare som avgår från sin anställning före pensionsåldern eller överenskommen pensionsålder, utan rätt till av arbetsgivaren tecknad AGS-KL eller motsvarande, har rätt till fribrev på den intill avgången intjänade ålderspensionen.
- MOMENT 2** Fribrevets storlek beräknas enligt försäkringstekniska grunder. Förändring av fribrevet sker i samma grad som prisbasbeloppet förändras från beräkningstillfället. Har fribrevet tryggats genom försäkring förändras fribrevet med den återbäring försäkringsbolaget tilldelat.
- Fribrevet utbetalas fr.o.m. den kalendermånad arbetstagaren fyller 65 år. Arbetstagaren äger rätt att ta ut fribrev före 65 års ålder enligt samma regler som förtida uttag av ålderspension, se § 9 moment 2.
- MOMENT 3** Delpension, sjukpension och efterlevandepension till vuxen samt barnpension är inte fribrevbildande.
- MOMENT 4** Fribrev för kompletterande ålderspension;
Om arbetstagaren slutar sin anställning efter 28 års ålder, utan rätt till av arbetsgivaren tecknad AGS-KL eller motsvarande, har han rätt till fribrev på den för kompletterande ålderspension intjänade pensionsrätten.

§ 16 VISSA INSKRÄNKNINGAR I RÄTTEN TILL PENSION

Arbetsgivaren kan besluta att pension helt eller delvis inte ska utges, om arbetstagaren drabbas av arbetsoförmåga eller avlider, med anledning av följande händelser:

- a) arbetstagaren har deltagit i krig eller inbördeskrig i främmande land eller åtföljt främmande lands krigsmakt,
- b) arbetstagaren har ådragit sig kroppsskada eller sjukdom genom handling eller underlåtenhet för vilken arbetstagaren ådömts frihetsstraff eller
- c) arbetstagaren har vid läkarundersökning, som påkallats i samband med anställandet, lämnat oriktig uppgift om sitt hälsotillstånd eller förtigit något av vikt och omständigheterna är sådana att påföljd skulle ha inträtt där fråga varit om försäkring beträffande vilken 4–9 §§ lagen om försäkringsavtal ägt tillämpning.

Angående påföljd för den som uppsåtligen framkallat arbetstagarens arbetsförmåga eller död, ska gälla vad som anges i 18, 19, 20a och 100a §§ lagen om försäkringsavtal.

§ 17 ÄNDRINGAR AV BESTÄMMELSERNA

Arbetstagare är skyldig att iaktta och följa de ändringar av bestämmelserna varom parterna överenskommer. Vad som sägs gäller även före detta anställd och förmånsberättigad i de delar som berör beräkning och utbetalning av pension.

§ 18 INFORMATION

Arbetstagare för vilken PA-KFS blir tillämpligt erhåller snarast efter anställningens början besked härom.

Arbetstagare bör fortlöpande hållas underrättad om intjänad pension.

Då rätt till pension föreligger ska arbetstagare snarast erhålla besked därom.

§19 ANSÖKAN OM PENSION

Ansökan om pension ska ske enligt arbetsgivarens anvisningar.

§ 20 IKRAFTTRÄDANDE RESPEKTIVE UPPHÖRANDE AV PENSIONSUTBETALNING

Pension utges respektive ändras fr.o.m. den kalendermånad vid vars ingång förutsättningarna härför föreligger.

Pension upphör att utges med den kalendermånad under vilken förutsättningarna för pension bortfaller.

Pension utbetalas månadsvis.

Arbetsgivaren kan besluta att pensionsbelopp som per månad understiger 0,1 % av prisbasbeloppet ska utbetalas som engångsersättning.

Arbetstagaren kan välja att ta ut ålderspensionen på annat försäkringstekniskt och skattemässigt tillåtet sätt.

Den som vistas eller är bosatt utom riket är skyldig att förete bevis som styrker att rätt till pension alltjämt föreligger.

§21 UTBETALNING AV PENSIONSFORMÅN

- MOMENT 1** Pensionsförmån utbetalas som månadsbelopp, vilket utgör en tolfteedel av förmånens årsbelopp.
- MOMENT 2** Fordran av pensionsförmån är förfallen till betalning tre månader efter det att ansökan om förmånen ingetts, dock tidigast den dag rätt till förmån inträtt.
- Arbetsgivaren kan medge utbetalning före utgången av tre-månadersperioden.
- Till betalning förfallen pensionsförmån utbetalas enligt arbetsgivarens, eller i förekommande fall försäkringsbolagets, utbetalnings/lönerutiner.
- Då till betalning förfallen pensionsförmån inte utbetalats i rätt tid utges dröjsmålsränta. Ränta utges inte om dröjsmålet med utbetalningen beror på att arbetstagaren eller den förmånsberättigade inte i tid fullgjort uppgiftsskyldigheten m.m. som anges i §§ 19–20, inte heller om dröjsmålet beror på annan omständighet som står utanför arbetsgivarens kontroll.
- Ränta utges på nettobelopp av pensionsförmån – periodiska utbetalningars bruttobelopp minskad med preliminärskatt 30% respektive engångsersättning minskad med preliminärskatt enligt härför särskild skattetabell. För att dröjsmålsränta ska utges måste månadsbeloppet eller summan av månadsbeloppen överstiga 20 % av det vid utbetalningstillfället gällande prisbasbeloppet.
- Räntan beräknas för år med en tolfteedel för varje kalendermånad av ränteberättigad dröjsmålstid.
- Räntefot är det av riksbanken fastställda diskontot vid utgången av september månad året närmast före med tillägg av sex procentenheter.
- MOMENT 3** Har arbetstagare eller förmånsberättigad erhållit pensionsförmån obehörigen eller med för högt belopp och har detta orsakats genom oriktiga uppgifter, underlåtenhet att fullgöra anmälningskyldighet eller på annat sätt eller har arbetstagare eller förmånsberättigad i annat fall bort inse att utbetalningen var oriktig, ska det för mycket uppburna beloppet återbetalas.
- MOMENT 4** För återbetalning av vad som för mycket uppburits i fall som avses i moment 3 kan skäligt belopp av pensionsförmån enligt PA-KFS innehållas.

§22 AVRUNDNINGSREGLER

Tidsfaktor, årspoäng och årsmedelpoäng avrundas till tre decimaler.

§23 HANDLÄGGNING AV TVISTER

Tvist om tolkning och tillämpning av dessa bestämmelser handläggs – med nedan nämnt undantag – i enlighet med gällande förhandlingsordning. På sådan tvist äger § 35 MBL inte tillämpning.

Önskar part efter fullgjord förhandlingsskyldighet fullfölja tvisten ska detta – oavsett vad som anges i förhandlingsordningen – ske genom att parten inom tre månader räknat från den dag förhandlingen avslutats hänskjuta tvisten till i nästkommande stycke angiven skiljenämnd. Sålunda hänskjuten tvist avgörs med bindande verkan slutligt av skiljenämnden. Fullföljer part inte tvisten inom ovan föreskriven tid, förlorar parten rätten därtill.

Skiljenämnden ska bestå av sju ledamöter, varav en ledamot tillika är ordförande. Av ledamöterna utser KFS tre samt berörd riksorganisation inom TCO, LO och SACO vardera en. Den sjunde ledamoten (ordföranden) utses gemensamt av ovanstående organisationer för ett år i sänder. För envar av ledamöterna utses i enahanda ordning ersättare, som har att inträda i nämnden vid förfall för ledamoten.

Vid avgörande av tvist som hänskjutits till skiljenämnden ska nämnden vara fulltalig. Som skiljenämndens ställningstagande gäller mening, varom minst fyra av nämndens ledamöter enas.

KFS och arbetstagarorganisationerna svarar envar för sina representanters kostnader för medverkan i skiljenämnden. Kostnaden för ordförandens medverkan delas lika mellan parterna.

BILAGA 1

Förhandlingsprotokoll 1993-11-30 Kollektivavtal angående pension m m, PA-KFS

- PARTER** Kommunala Företagens Samorganisation (KFS),
Svenska Kommunalarbetareförbundet (Kommunal),
Statsanställdas Förbund (SF),
Sveriges Kommunaltjänstemannaförbund (SKTF),
Sveriges Arbetsledareförbund (SALF),
Vårdförbundet SHSTF,
Sveriges Civilingenjörsförbund (CF)/ Civilekonomernas
Riksförbund (CR) och
Förtecknade SACO-förbund
- NÄRVARANDE** för Kommunala Företagens Samorganisation;
Erik Helleryd, Bert Storm
Svenska Kommunalarbetareförbundet;
Christer Thilén
Statsanställdas Förbund;
Karl-Göran Mattsson
Sveriges Kommunaltjänstemannaförbund;
Lise-Lotte Ewerhard, Leif Lindh,
Sveriges Arbetsledareförbund;
Kerstin Björdell, Arne Ohlsson
Vårdförbundet SHSTF;
Phoebe Åstmark-Elfving, Lars Thelander
Sveriges Civilingenjörsförbund/Civilekonomernas Riksförbund;
Hans Rödin, Leif B Eriksson,
Förtecknade SACO-förbund;
Bengt G Nilsson
- § 1** I ärendet antecknas
- att* av protokoll, 1993-06-11, till överenskommelse om löneavtal
och allmänna anställningsvillkor framgår att ovanstående
parter enades om att förhandlingar angående pensionsavtal
PA-KFS skulle slutföras snarast
- att* övergång till PA-KFS kan ske vid valfri tidpunkt fr o m
1994-01-01 efter att de lokala parterna träffat avtal om över-
gång till PA-KFS.

- § 2** Parterna träffar överenskommelse om pensionsavtal PA-KFS enligt bilaga 1.
- § 3** Parterna träffar överenskommelse om övergångsbestämmelser enligt bilaga 2.
- § 4** Den tillgodoräknade avgiften för kompletterande ålderspension är tillsvidare 1,0 %. Parterna är överens om att verka för att arbetstagarna skall kunna välja att disponera avgiften mellan egen ålderspension eller en kombination av ålders- och efterlevandepension.
- § 5** Utfästelserna enligt denna plan skall finansieras av arbetsgivaren. För trygandet av utfästelserna kan arbetsgivaren välja endera eller en kombination av följande:
- a) teckna försäkring i svenskt livförsäkringsbolag
  - b) teckna försäkring i försäkringsförening
  - c) göra avsättning till konto "Avsatt till pensioner" förenat med kreditförsäkring
  - d) göra avsättning till konto "Avsatt till pensioner" förenat med sådan borgen som anges i anvisningarna till 23 § Kommunalskattelagen (1928:370)
  - e) göra avsättning till sådan pensionsstiftelse som anges i lagen (1967:531) om trygande av pensionsutfästelser m m.

Avvikelse

Tryggande behöver inte ske för kompletterande delpension enligt PA-KFS § 11 och kompletterande änkepension enligt övergångsbestämmelserna.

- § 6** Arbetstagare eller annan förmånsberättigad som redan uppbär pensionsförmån enligt PA-KL eller delpensionsförmån enligt lagen om delpensionsförsäkring (NDPL) bibehåller även framgent PA-KLs förmåner och berörs således inte av PA-KFS såvida inte arbetstagare och arbetstagare överenskommer om annat.
- § 7** Har arbetsgivaren i kollektivavtal förbundit sig att säkerställa pensionsförmåner enligt PA-KFS genom pensionsförsäkring, pensionsstiftelse eller försäkringsavtal om kreditförsäkring, men försummat att teckna sådant försäkringsavtal eller avsätta till pensionsstiftelse, lämnas likvärd ersättning i samma utsträckning som om försäkringsavtal träffats eller avsättning till pensionsstiftelse skett enligt villkoren i denna plan till arbetstagare som arbetar inom det sakliga tillämpningsområdet för avtalet.

Denna garanti omfattar ej

- tryggnad genom avsättning till konto "Avsatt till pensioner" förenat med sådan borgen som anges i anvisningarna till 23 § Kommunalskattelagen (1928:370),
- annan pensionsålder än 65 år om utfästelse härom skett på annat sätt än i kollektivavtal,
- visstidspension eller kompletterande änkepension enligt övergångsbestämmelserna.

§ 8 Parterna är överens om en partsgemensam information angående PA-KFS. Formerna för informationen överenskommes mellan parterna i särskild ordning.

§ 9 Förhandlingarna avslutades 1993-11-30.

§ 10 Överenskommelsen gäller fr o m 1994-01-01 och tillsvidare med en ömsesidig uppsägningstid av tre månader. Uppsägning skall vara skriftlig. Säger central part upp detta avtal upphör jämväl det lokala kollektivavtalet att gälla vid samma tidpunkt om annat inte överenskommes mellan de centrala parterna.

Vid protokollet

Bert Storm

Justeras för Kommunala Företagens Samorganisation;
Erik Helleryd

Svenska Kommunalarbetareförbundet; Christer Thilén,

Sveriges Kommunaltjänstemannaförbund; Lise-Lotte Ewerhard,

Statsanställdas Förbund; Karl-Göran Mattsson,

Sveriges Arbetsledareförbund; Kerstin Björdell,

Vårdförbundet SHSTF; Phoebe Åstmark-Elfving,

Sveriges Civilingenjörsförbund/Civilekonomernas Riksförbund;
Hans Rödin,

Förtecknade SACO-förbund; Bengt G Nilsson

Akademikerförbundet SSR,

DIK-Förbundet,

Förbundet Sveriges Arbetsterapeuter FSA,

Ingenjörsförbundet,

JUSEK,

Legitimerade Sjukgymnasters Riksförbund,

Skolledareförbundet,

Sveriges Läkarförbund,

Sveriges Psykologförbund,

Veterinärförbundet

BILAGA 2

Övergångsbestämmelser Tillhör Förhandlingsprotokoll 1993-11-30

---

1 LÄGRE PENSIONSÅLDER OCH PENSIONERINGS- PERIOD

För arbetstagare som:

- a) direkt före ingången i PA-KFS omfattas av PA-KL,
- b) uppnår lägst 60 års ålder under det kalenderår under vilket han börjar omfattas av PA-KFS och
- c) vid övergången har omfattats av pensioneringsperiod eller pensionsålder 60 år eller 63 år, gäller att pensioneringsperioden respektive den lägre pensionsåldern fortsätter att gälla.

Pensionsnivån från avgången intill den månad arbetstagaren uppnår 65 år är;

Årsmedelpoäng	Pension inom skiktet
0–1	96 %
1–2,5	78,5 %
2,5–3,5	60 %
3,5–7,5	64 %
7,5–20	65 %
20–30	32,5 %

Summan multipliceras med tidsfaktorn och vid varje tid gällande basbelopp.

Beträffande pensioneringsperiod skall även fortsättningsvis gälla:

Avgångsskyldighet

Arbetstagare som omfattas av bestämmelserna om pensioneringsperiod och som uppnått nedre gränsen och som berörs av arbetsgivarens beslut om omorganisation, omlokalisering, inskränkning eller nedläggning av verksamhet är skyldig att avgå från anställningen före övre gränsen om arbetsgivaren så önskar.

Parterna vill påpeka det lämpliga i att arbetsgivaren på ett så tidigt stadium som möjligt, t ex i samband med MBL-förhandlingar, informerar de lokala parterna om att arbetsgivaren kommer att tillämpa nämnda bestämmelse. Berörda arbetstagare kan därmed i god tid få reda på att anställningen kan komma att upphöra.

Pensionsgrundande tid

Om arbetstagaren avgått med ålderspension före pensioneringsperiodens övre gräns äger han tillgodoräkna sig tid från avgången till pensioneringsperiodens övre gräns såsom pensionsgrundande tid.

2 KOMPLETTERANDE ÄNKEPENSION

Kompletterande änkepension utges efter arbetstagare som vid dödsfallet inte avgått från sin anställning eller som avgått från sin anställning och som vid dödsfallet hade rätt till egenpension till efterlevande make om följande villkor är uppfyllda:

- för arbetstagaren har 1989-12-31 och därefter fortlöpande fram till dödsfallet gällt PA-KL eller PA-KFS,
- den efterlevande har rätt till änkepension i form av tilläggs-pension enligt AFLs övergångsbestämmelser och
- årsmedelpoängen överstiger talet 7,5.

Kompletterande änkepension utges för sådan tid som änkepension i form av tilläggs-pension enligt AFLs övergångsbestäm-melser utges. Om den förmånsberättigade är född 1945 eller senare utges dock kompletterande änkepension längst intill 65 års ålder.

Vid tillämpning av § 5 i PA-KFS gäller att som pensionsgrundande tid räknas även tid från dödsfallet intill pensionsåldern med följande undantag

- om den förmånsberättigade är född 1945 eller senare tillgodo-räknas pensionsgrundande tid längst till och med 1989-12-31.

Kompletterande änkepension beräknas på följande sätt.

Årsmedelpoängen indelas i skikt enligt tabellen nedan. Dessa skikt av årsmedelpoängen multipliceras var för sig med angivet procenttal i respektive skikt.

Årsmedelpoäng	Nivå i %
0–7,5	0
7,5–20	24
20–30	12

Summan multipliceras med tidsfaktorn och vid varje tid gällande basbelopp. Pensionen samordnas med medförd pensionsrätt.

3 PENSIONSGRUNDANDE TID FÖRE 28 ÅRS ÅLDER

Arbetstagare som vid tidpunkten för övergång till PA-KFS omfattas av PA-KL och där kunnat tillgodoräkna sig tid före 28 års ålder skall bibehålla den tillgodoräknade tiden.

4 SKÄLIGHETSFRÅGOR

Pensionsfall där övergången från brutto- till nettopensionssystem får orimliga konsekvenser för pensionstagaren får prövas i särskild ordning. Detta skall gälla pensionsfall som inträffar inom fem år från det PA-KFS börjat gälla för pensionstagaren.

5 VISSTIDSPENSION

För arbetstagare som vid övergången omfattas av § 10 i PA-KL, och som fortsättningsvis är anställd hos arbetsgivaren på särskilt

visstidsförordnande, skall PA-KLs bestämmelser kvarstå om arbetsgivare och arbetstagare inte överenskommer om annat.

**6 ARBETSTAGARE SOM ÄR
LEDIGA P G A SJUKDOM
ELLER ARBETSSKADA VID
ÖVERGÅNGEN**

För arbetstagare som vid övergången omfattas av PA-KL och som är ledig på grund av sjukdom eller arbetsskada skall PA-KLs bestämmelser kvarstå under sjukperioden om arbetsgivaren inte beslutar om annat.

**7 BERÄKNING AV
ÅRSMEDELPOÄNG**

Om arbetstagaren ej omfattats av PA-KFS under åtta år före beräkningsåret får även medräknas årspoäng, som beräknats för anställningstid inom samma verksamhet, varunder PA-KL varit gällande för arbetstagaren.

BILAGA 3

Förhandlingsprotokoll 1994-02-22 Kollektivavtal angående pension m m, PA-KFS

- PARTER** Kommunala Företagens Samorganisation (KFS), Lärarförbundet och Lärarnas Riksförbund
- NÄRVARANDE** för Kommunala Företagens Samorganisation;
Erik Helleryd, Bert Storm,
Lärarförbundet;
Björn Wahl,
Lärarnas Riksförbund;
Jörgen Brännmark
- § 1** I ärendet antecknas
att övergång till PA-KFS kan ske vid valfri tidpunkt fr o m 1994-01-01 efter att de lokala parterna träffat avtal om övergång till PA-KFS.
- § 2** Parterna träffar överenskommelse om pensionsavtal PA-KFS enligt bilaga 1 med följande tillägg.
För arbetstagare hänförliga till Specialbestämmelse BOK nr 423 ersättes 1 mom 1c i Pensionsbestämmelser med;
- en överenskommen arbetstid omfattande minst 40 % av den för motsvarande heltidsanställd gällande arbetstiden.
- § 3** Parterna träffar överenskommelse om övergångsbestämmelser enligt bilaga 2.
- § 4** Den tillgodoräknade avgiften för kompletterande ålderspension är tillsvidare 1,0 %. Parterna är överens om att verka för att arbetstagarna skall kunna välja att disponera avgiften mellan egen ålderspension eller en kombination av ålders- och efterlevandepension.
- § 5** Utfästelserna enligt denna plan skall finansieras av arbetsgivaren. För trygghandlet av utfästelserna kan arbetsgivaren välja endera eller en kombination av följande:
- a) teckna försäkring i svenskt livförsäkringsbolag
  - b) teckna försäkring i försäkringsförening

- c) göra avsättning till konto "Avsatt till pensioner" förenat med kreditförsäkring
- d) göra avsättning till konto "Avsatt till pensioner" förenat med sådan borgen som anges i anvisningarna till 23 § Kommunalskattelagen (1928:370)
- e) göra avsättning till sådan pensionsstiftelse som anges i lagen (1967:531) om tryggnad av pensionsutfästelser m m.

Avvikelse

Tryggnad behöver inte ske för kompletterande delpension enligt PA-KFS 11 och kompletterande änkepension enligt övergångsbestämmelserna.

§ 6 Arbetstagare eller annan förmånsberättigad som redan uppbär pensionsförmån enligt PA-KL eller delpensionsförmån enligt lagen om delpensionsförsäkring (NDPL) bibehåller även framgent PA-KLs förmåner och berörs således inte av PA-KFS såvida inte arbetsgivare och arbetstagare överenskommer om annat.

§ 7 Har arbetsgivaren i kollektivavtal förbundit sig att säkerställa pensionsförmåner enligt PA-KFS genom pensionsförsäkring, pensionsstiftelse eller försäkringsavtal om kreditförsäkring, men försummat att teckna sådant försäkringsavtal eller avsätta till pensionsstiftelse, lämnas likväl ersättning i samma utsträckning som om försäkringsavtal träffats eller avsättning till pensionsstiftelse skett enligt villkoren i denna plan till arbetstagare som arbetar inom det sakliga tillämpningsområdet för avtalet.

Denna garanti omfattar ej;

- tryggnad genom avsättning till konto "Avsatt till pensioner" förenat med sådan borgen som anges i anvisningarna till 23 § Kommunalskattelagen (1928:370)
- annan pensionsålder än 65 år om utfästelse härom skett på annat sätt än i kollektivavtal
- visstidspension eller kompletterande änkepension enligt övergångsbestämmelserna.

§ 8 Parterna är överens om en partsgemensam information angående PA-KFS. Formerna för informationen överenskommes mellan parterna i särskild ordning.

§ 9 Förhandlingarna avslutades 1994-02-22.

§ 10

Överenskommelsen gäller fr o m 1994-01-01 och tillsvidare med en ömsesidig uppsägningstid av tre månader. Uppsägning skall vara skriftlig. Säger central part upp detta avtal upphör jämväl det lokala kollektivavtalet att gälla vid samma tidpunkt om annat inte överenskommes mellan de centrala parterna.

Vid protokollet

Bert Storm

Justeras för Kommunala Företagens Samorganisation;

Erik Helleryd,

för Lärarförbundet; Björn Wahl,

för Lärarnas Riksförbund; Jörgen Brännmark

BILAGA 4

Bilaga 2 Övergångsbestämmelser Tillhör Förhandlingsprotokoll 1994-02-22

1 LÄGRE PENSIONSÅLDER
OCH
PENSIONERINGSPERIOD

För arbetstagare som:

- direkt före ingången i PA-KFS omfattas av PA-KL,
- uppnår lägst 60 års ålder under det kalenderår under vilket han börjar omfattas av PA-KFS och
- vid övergången har omfattats av pensioneringsperiod eller pensionsålder 60 år eller 63 år,

gäller att pensioneringsperioden respektive den lägre pensionsåldern fortsätter att gälla.

Pensionsnivån från avgången intill den månad arbetstagaren uppnår 65 år är;

Årsmedelpoäng	Pension inom skiktet
0–1	96 %
1–2,5	78,5 %
2,5–3,5	60 %
3,5–7,5	64 %
7,5–20	65 %
20–30	32,5 %

Summan multipliceras med tidsfaktorn och vid varje tid gällande basbelopp.

Beträffande pensioneringsperiod skall även fortsättningsvis gälla:

Avgångsskyldighet

Arbetstagare som omfattas av bestämmelserna om pensioneringsperiod och som uppnått nedre gränsen och som berörs av arbetsgivarens beslut om omorganisation, omlokalisering, inskränkning eller nedläggning av verksamhet är skyldig att avgå från anställningen före övre gränsen om arbetsgivaren så önskar. Parterna vill påpeka det lämpliga i att arbetsgivaren på ett så tidigt stadium som möjligt, t ex i samband med MBL-förhandlingar, informerar de lokala parterna om att arbetsgivaren kommer att tillämpa nämnda bestämmelse. Berörda arbetstagare kan därmed i god tid få reda på att anställningen kan komma att upphöra.

Pensionsgrundande tid

Om arbetstagaren avgått med ålderspension före pensioneringsperiodens övre gräns äger han tillgodoräkna sig tid från avgången till pensioneringsperiodens övre gräns såsom pensionsgrundande tid.

2 KOMPLETTERANDE ÄNKEPENSION

Kompletterande änkepension utges efter arbetstagare som vid dödsfallet inte avgått från sin anställning eller som avgått från sin anställning och som vid dödsfallet hade rätt till egenpension till efterlevande make om följande villkor är uppfyllda:

- för arbetstagaren har 1989-12-31 och därefter fortlöpande fram till dödsfallet gällt PA-KL eller PAK-FS,
- den efterlevande har rätt till änkepension i form av tilläggs-pension enligt AFLs övergångsbestämmelser och
- årsmedelpoängen överstiger talet 7,5.

Kompletterande änkepension utges för sådan tid som änkepension i form av tilläggs-pension enligt AFLs övergångsbestäm-melser utges. Om den förmånsberättigade är född 1945 eller senare utges dock kompletterande änkepension längst intill 65 års ålder.

Vid tillämpning av § 5 i PA-KFS gäller att som pensionsgrundande tid räknas även tid från dödsfallet intill pensionsåldern med följande undantag

– om den förmånsberättigade är född 1945 eller senare tillgodo-räknas pensionsgrundande tid längst till och med 19891231.

Kompletterande änkepension beräknas på följande sätt.

Årsmedelpoängen indelas i skikt enligt tabellen nedan. Dessa skikt av årsmedelpoängen multipliceras var för sig med angivet procenttal i respektive skikt.

Årsmedelpoäng	Nivå i %
0–7,5	0
7,5–20	24
20–30	12

Summan multipliceras med tidsfaktorn och vid varje tid gällande basbelopp. Pensionen samordnas med medförd pensionsrätt.

3 PENSIONSGRUNDANDE TID FÖRE 28 ÅRS ÅLDER

Arbetstagare som vid tidpunkten för övergång till PA-KFS omfattas av PA-KL och där kunnat tillgodoräkna sig tid före 28 års ålder skall bibehålla den tillgodoräknade tiden.

4 SKÄLIGHETSFRÅGOR

Pensionsfall där övergången från brutto till nettopensionssystem får orimliga konsekvenser för pensionstagaren får prövas i särskild ordning. Detta skall gälla pensionsfall som inträffar inom fem år från det PA-KFS börjat gälla för pensionstagaren.

5 VISSTIDSPENSION

För arbetstagare som vid övergången omfattas av § 10 i PA-KL, och som fortsättningsvis är anställd hos arbetsgivaren på särskilt

visstidsförordnande, skall PA-KLs bestämmelser kvarstå om arbetsgivare och arbetstagare inte överenskommer om annat.

6 ARBETSTAGARE SOM ÄR LEDIGA PGA SJUKDOM ELLER ARBETSSKADA VID ÖVERGÅNGEN För arbetstagare som vid övergången omfattas av PA-KL och som är ledig på grund av sjukdom eller arbetsskada skall PA-KLs bestämmelser kvarstå under sjukperioden om arbetsgivaren inte beslutar om annat.

7 BERÄKNING AV ÅRSMEDELPOÄNG FÖR LÄRARE, SKOLLEDARE, BITRÄDANDE SKOLLEDARE OCH SYOFUNKTIONÄRER Om arbetstagaren ej omfattats av PA-KFS under åtta år före beräkningsåret får även medräknas årspoäng, som beräknats för anställningstid inom samma verksamhet, varunder PA-KL eller före år 1991 det statliga pensionsreglementet, varit gällande för arbetstagaren. Pensionsgrundande lön för år 1990 utgörs av förmåner i anställningen som utgivits av arbetsgivaren enligt skolvärdavtalet varvid dock bortses från förmåner som intjänats före 1990-01-01. I fråga om ledighet skall tillämpas motsvarande vad som sägs i PA-KL § 7 moment 1 andra stycket. Årspoäng för 1986–1989 anses utgöra 95 % av årspoängen för 1990.

8 BERÄKNING AV ÅRSMEDELPOÄNG FÖR ÖVRIGA Om arbetstagaren ej omfattats av PA-KFS under åtta år före beräkningsåret får även medräknas årspoäng, som beräknats för anställningstid inom samma verksamhet, varunder PA-KL varit gällande för arbetstagaren.

9 LÅGSTADIELÄRARE I GRUNDSKOLAN OCH SLÖJDLÄRARE I SÄRSKOLAN Arbetstagare som direkt före ingången i PA-KFS och därefter fortlöpande uppehållit anställning(ar) som lågstadielärare i grundskolan eller som slöjdlärare i särskolan och som är född 1939 eller tidigare har rätt att avgå vid utgången av kalenderhalvår efter det att arbetstagaren fyllt 63 år utan minskning för förtida uttag.

Pensionsnivån från avgången intill den månad arbetstagaren uppnår 65 år är;

Årsmedelpoäng	Pension inom skiktet
0–1	96 %
1–2,5	78,5 %
2,5–3,5	60 %
3,5–7,5	64 %
7,5–20	65 %
20–30	32,5 %

Summan multipliceras med tidsfaktorn och vid varje tid gällande basbelopp.

BILAGA 5

Förhandlingsprotokoll 1994-11-30 Överenskommelse om ändrade bestämmelser i PA-KFS § 11

PARTER

Kommunala Företagens Samorganisation (KFS),
Svenska Kommunalarbetsareförbundet (Kommunal),
Sveriges Kommunaltjänstemannaförbund (SKTF),
Statsanställdas Förbund (SF),
LEDARNA,
Vårdförbundet SHSTF,
Sveriges Civilingenjörsförbund(CF)/ Civilekonomernas
Riksförbund (CR),
Läraryrket,
Lärarnas Riksförbund och för
Förtecknade SACO-förbund

NÄRVARANDE

för Kommunala Företagens Samorganisation;
Erik Helleryd, Bert Storm,
för Svenska Kommunalarbetsareförbundet;
Christer Thilén,
för Sveriges Kommunaltjänstemannaförbund;
Lise-Lotte Ewerhardt, Leif Lindh,
för Statsanställdas Förbund;
Karl-Göran Mattsson,
för LEDARNA;
Kerstin Björdell, Arne Ohlsson,
för Vårdförbundet SHSTF;
Phoebe Åstmark-Elfving, Lars Thelander,
för Sveriges Civilingenjörsförbund/ Civilekonomernas
Riksförbund;
Hans Rödin, Leif B. Eriksson,
för Läraryrket;
Björn Wahl,
för Lärarnas Riksförbund;
Jörgen Brännmark,
för Förtecknade SACO-förbund;
Bengt G. Nilsson

§ 1

Parterna konstaterar att riksdagen beslutat om ändring i lagen (1979:84) om delpensionsförsäkring (prop. 1993/94:150 bilaga 5, SFU 26, rskr 440) med giltighetstid fr.o.m. 1994-07-01.

§ 2

Parterna är överens om följande:

- 1 PA-KFS § 11 skall med giltighet fr.o.m. 1994-12-01 ändras på sätt som följer av bilaga till detta protokoll.
2. Ändringarna tillförs gällande lokala kollektivavtal om PA-KFS med giltighet fr.o.m. 1994-12-01.

Vid protokollet

Bert Storm

Justeras

BILAGA 6

Bilaga till förhandlingsprotokoll 1994-11-30 Ändringar i PA-KFS § 11 i lydelse fr o m 1994-12-01

1

Ny lydelse av moment 2

Årspoängen efter arbetstidsminskningen beräknas som kvoten mellan pensionsgrundande lön enligt § 7 och det basbelopp som gäller för samma kalendermånad som arbetstidsminskningen, varvid årspoängen begränsas till lägst 7,5.

Skillnaden mellan årsmedelpoäng, beräknad enligt § 8, före arbetstidsminskningen respektive årspoängen efter arbetstidsminskningen utgör underlag för kompletterande delpension.

Pensionen utgörs av:

Årsmedelpoäng	Kompletterande delpension i % av lönebortfall inom skiktet
0–7,5	0 %
7,5–20	55 %
20–30	27,5 %

Summan härav multipliceras med vid var tid gällande basbelopp.

Vid beräkning av kompletterande delpension bortses från en minskning av arbetstiden som överstiger 10 timmar per arbetsvecka i förhållande till den försäkrades arbetstid innan den kompletterande delpensionen först beviljats.

2

Övergångsbestämmelse till §11

För arbetstagare som har rätt till kompletterande delpension före 1994-12-01 eller arbetstagare som före 1994-12-01 ansökt om kompletterande delpension och fått den beviljad för tid med början före 1995-01-01 gäller alltså bestämmelserna i deras lydelse före 1994-12-01 med följande undantag.

När äldre bestämmelser om beräkning av kompletterande delpension skall tillämpas skall, vid ny beräkning av den kompletterande delpensionen som avser tid efter december 1994, en minskning av arbetstiden med mer än 10 timmar per arbetsvecka i förhållande till arbetstagarens arbetstid innan den kompletterande delpensionen först beviljats beaktas endast om minskningen inte överstiger den arbetstidsminskning som den kompletterande delpensionen senast beräknats efter.

BILAGA 7

Förhandlingsprotokoll 1995-01-04 Överenskommelse beträffande §§ 7 och 13 i PA-KFS pensionsbestämmelser

---

PARTER	Kommunala Företagens Samorganisation (KFS), och Svenska Kommunalarbetareförbundet (Kommunal), Sveriges Kommunaltjänstemannaförbund (SKTF), Statsanställdas Förbund (SF), LEDARNA, Vårdförbundet SHSTF, Sveriges Civilingenjörersförbund (CF)/ Civilekonomernas Riksförbund (CR), Läraryrskörbundet, Lärarnas Riksförbund samt för Förtecknade SACO-förbund
NÄRVARANDE	För Kommunala Företagens Samorganisation; Erik Helleryd, Bert Storm, Svenska Kommunalarbetareförbundet; Christer Thilén, Sveriges Kommunaltjänstemannaförbund; Lise-Lotte Ewerhardt, Leif Lindh, Statsanställdas Förbund; Karl-Göran Mattsson, LEDARNA; Kerstin Björdell, Arne Ohlsson, Vårdförbundet SHSTF; Phoebe Åstmark-Elfving, Lars Thelander, Sveriges Civilingenjörersförbund/Civilekonomernas Riksförbund; Hans Rödin, Leif B. Eriksson, Läraryrskörbundet; Björn Wahl, Lärarnas Riksförbund; Jörgen Brännmark, Förtecknade SACO-förbund; Bengt G. Nilsson
§ 1	Parterna konstaterar att riksdagen fastställt ändringar i lagen (1962:381) om allmän

försäkring (prop. 1994/95:25. FiU 1, rskr. 145, SFS 1994:1955) angående beräkning av basbeloppet med ikraftträdande 1 januari 1995,

att riksdagen beslutat om Lag (1994:1117) om registrerat partnerskap med ikraftträdande 1 januari 1995.

§ 2

Parterna är överens om:

att PA-KFS Pensionsbestämmelser § 7 Pensionsgrundande lön mom. 3

För varje kalenderår beräknas årspoäng, som utgör kvoten mellan pensionsgrundande lön enligt mom. 1 och basbeloppet enligt AFL ökat med belopp som följer av första kap. 6 § sista stycket AFL.

§ 3

Parterna är vidare överens om, med anledning av Lag om registrerat partnerskap, att till PA-KFS Pensionsbestämmelser § 13 mom. 1 tredje stycket görs ett tillägg med följande lydelse:

”Med efterlevande make ... med denne. Med efterlevande make likställs även registrerad partner enligt lagen (1994:1117) om registrerat partnerskap.”

§ 4

1. Parterna är överens om att ovanstående skall tillföras PA-KFS med giltighet fr.o.m. 1995-01-01.
2. §§ 2 och 3 skall tillföras gällande lokala kollektivavtal om PA-KFS med giltighet fr.o.m. 1995-01-01.

Vid protokollet

Bert Storm

Justeras

för Kommunala Företagens Samorganisation;

Erik Helleryd,

för Svenska Kommunalarbetsförbundet;

Christer Thilén,

för Sveriges Kommunaltjänstemannaförbund;

Lise-Lotte Ewerhardt,

för Statsanställdas Förbund;

Karl-Göran Mattsson,

för LEDARNA;

Kerstin Björdell,

för Vårdförbundet SHSTF;

Phoebe Åstmark-Elfvig,

för Sveriges Civilingenjörersförbund/
Civilekonomernas Riksförbund;
Hans Rödin,
för Lärarförbundet,
Björn Wahl,
för Lärarnas Riksförbund;
Jörgen Brännmark,
för Förtecknade SACO-förbund;
Bengt G. Nilsson
Akademikerförbundet SSR,
DIK-förbundet,
Förbundet Sveriges Arbetsterapeuter,
Ingenjörersförbundet,
JUSEK,
Legitimerade Sjukgymnasters Riksförbund,
Sveriges Skolledareförbund,
Sveriges Läkarförbund,
Sveriges Psykologförbund,
Sveriges Veterinärförbund

BILAGA 8

Förhandlingsprotokoll 1998-09-04 Revidering av kollektivavtal angående pension m m, PA-KFS

PARTER

Kommunala Företagens Samorganisation (KFS),
Svenska Kommunalarbetareförbundet (Kommunal),
Facket för Service och Kommunikation (SEKO),
SKTF,
LEDARNA,
Vårdförbundet,
Tjänstemannaförbundet HTF,
Civilingenjörsförbundet/Civilekonomernas Riksförbund,
Förtecknade SACO-förbund,
Läraryrket och
Lärarnas Riksförbund.

NÄRVARANDE

Kommunala Företagens Samorganisation;
Kerstin Strand,

Svenska Kommunalarbetareförbundet;
PeO Ryding,

Facket för Service och Kommunikation;
Karl-Göran Mattsson,

SKTF;
Lise-Lotte Ewerhard,

LEDARNA;
Håkan Landberg, Kerstin Björdell,

Vårdförbundet;
Phoebe Åstmark Elfving,

Tjänstemannaförbundet HTF;
Eva Claesson, per capsulam,

Civilingenjörsförbundet/Civilekonomerna;
Hans Rödin,

Förtecknade SACO-förbund;
Göran Lönngren,

Läraryrket;
Björn Wahl,

Lärarnas Riksförbund;
Jörgen Brännmark

- § 1** Parterna är överens om ändringar i PA-KFS
Pensionsbestämmelser enligt Bilaga 1 samt Centrala protokolls-
anteckningar enligt Bilaga 2.
- § 2** Det konstateras att ikraftträdandet av ny lydelse i PA-KFS
Pensionsbestämmelser § 10 mom 2 och mom 3 innebär att § 4 i
Förhandlingsprotokoll av den 1993-11-30 respektive
1994-02-22 ersätts. Övriga delar i dessa förhandlingsprotokoll är
oförändrade.
- § 3** Överenskommelsen om ändringar i PA-KFS
Pensionsbestämmelser träder i kraft fr.o.m. nedanstående datum,
1998-07-01 § 1 mom 1, § 4, § 5 mom 2, § 6 mom 1 och 2, § 7
mom 1 och 2, § 8 mom 2, § 12 mom 2 och § 20,
1998-10-01 § 15 avgångar 1998-10-01 eller senare,
1999-01-01 § 1 mom 2, § 9, 10, 13 och 14 äger tillämpning
fr.o.m. 1999-01-01.
Bestämmelsen i § 6 mom 3 utgår avseende avgångar efter
1996-01-01.
- § 4** Förhandlingarna avslutades 1998-09-04.
Vid protokollet
Kerstin Strand

BILAGA 9

Bilaga 2 till förhandlingsprotokoll 1998-09-04 Revidering av kollektivavtal angående pension m m, PA-KFS

Centrala protokollsanteckningar

Angående § 10 Kompletterande ålderspension

- 1 Parterna tillsätter en arbetsgrupp för vidare utredning beträffande administrationen av individuella val.
- 2 För arbetstagare som inte i tid meddelat arbetsgivaren val av pensionssparkonto gäller följande;
  - om arbetsgivaren redan inbetalar avgift för Kompletterande ålderspension till ett försäkringsbolag fortsätter inbetalningen till detta försäkringsbolag till dess arbetstagaren meddelar annat,
  - byte till annat pensionssparkonto kan endast ske efter arbetstagarens val,
  - för arbetstagare som inte tidigare omfattats av Kompletterande ålderspension i PA-KFS hos arbetsgivaren (nyanställda eller arbetstagare som uppnår 28 års ålder) sker betalningen till KPA Pensionsförsäkringsaktiebolag till dess arbetstagaren meddelar annat.
- 3 För varje arbetstagare född 1949 eller tidigare ska arbetsgivaren beräkna storleken av en löpande premie, fr.o.m. 1999-01-01, som beräknas ge en livsvarig ålderspension från 65 års ålder motsvarande en procent av 1998 års årsmedelpoäng multiplicerat med basbeloppet 36 400. Värdet av vad arbetstagaren per 1999-01-01 redan intjänat i Kompletterande ålderspension hos arbetsgivaren ska tas med i beräkningen. För beräkning av premiens storlek kan arbetsgivaren anlita sin pensionsadministratör.

Om den beräknade premien är större än de 1,5 procent som anges i § 10 ska procentsatsen 1,5 bytas ut mot den högre procentsatsen (avrundad till en decimal) och får sedan disponeras enligt reglerna i § 10.

Denna överenskommelse ersätter lokala protokollsskrivningar med innehåll motsvarande;

”Till arbetstagare, anställda 19XX-XX-XX och födda 194X eller tidigare, utfäster arbetsgivaren av personalpolitiska skäl att kompletterande ålderspension utges med en procent av årsmedel-

poängen multiplicerat med vid tidpunkten gällande basbelopp. Avgår arbetstagaren före pensionsåldern utan rätt till AGS-KL eller motsvarande erhålles fribrev på den intjänade delen av kompletterande ålderspension.”

- 4** Parterna är överens om att följa utvecklingen inom tjänstepensionsområdet. Visar det sig att PA-KFS konstruktions- och/eller värdemässigt avviker från pensions- och förmånsavtal på övriga arbetsmarknadssektorer är det parternas uppfattning att det bör ske en översyn i syfte att åstadkomma en utjämning. Sådan utjämning måste ske med hänsyn till ekonomiska förutsättningar och anställningsförhållanden i övrigt.
- 5** Med anledning av pågående förändringar inom det allmänna pensionssystemet och däribland basbeloppets konstruktion är parterna överens om uppta förhandlingar i det fall en ny konstruktion av basbeloppet kräver anpassningar.

BILAGA 10

Förhandlingsprotokoll 1999-02-18 Angående PA-KFS Kompletterande ålderspension §10 samt pensionsnämnd

---

PARTER

Kommunala Företagens Samorganisation (KFS),
Svenska Kommunalarbetsareföbundet (Kommunal),
Facket för Service och Kommunikation (SEKO),
SKTF,
LEDARNA,
Vårdförbundet,
Tjänstemannaförbundet HTF,
Civilingenjörsförbundet/Civilekonomernas Riksförbund,
Förtecknade SACO-förbund,
Läraryrket och
Lärarnas Riksförbund.

§ 1 Det konstaterades att parterna i överenskommelsen om revidering av pensionsavtalet PA-KFS per 1998-09-04, tillsatte en arbetsgrupp för vidare utredning beträffande administrationen av det individuella valet av förvaltare som införs för Kompletterande ålderspension, § 10 i PA-KFS Pensionsbestämmelser.

§ 2 ADMINISTRATION AV DET INDIVIDUELLA VALET

Parterna har en gemensam uppfattning att administrationen, av det individuella valet, av bl.a. kostnadsskäl ska ske genom en central funktion för hela avtalsområdet. Denna funktion benämns här "valcentralen".

§ 3 PENSIONSÄMND

Parterna tillsätter en pensionsnämnd som har till uppgift:

1. att ge råd och anvisningar angående tolkning och tillämpning av bestämmelserna i kollektivavtalet angående pension m.m. PA-KFS m.m.,
2. upprätta regler för och utse "valcentralen" som administrerar det individuella valet,
3. att godkänna de försäkringsvillkor – däri inbegripet villkor för återbetalningsskydd – som gäller för respektive försäkringsgivare som meddelar Kompletterande ålderspension enligt PA-KFS,
4. att godkänna de villkor till vilket familjeskydd kan erbjudas,

5. att godkänna de avtal som kan komma att slutas mellan "valcentralen" och försäkringsgivare som meddelar försäkring enligt detta avtal,
6. fortlöpande följa det kostnadsuttag som görs av "valcentralen" för administration av det individuella valet,
7. fortlöpande följa de betalningsrutiner som gäller för avgiften från arbetsgivaren till "valcentralen" samt från "valcentralen" till respektive förvaltare,
8. besluta om utbetalning av pension ska ske via "valcentralen".

Pensionsnämnden består av sex ledamöter. Till nämnden utser KFS tre ledamöter samt LO-förbunden, TCO-förbunden respektive SACO-förbunden vardera en ledamot. För varje ledamot utses en ersättare i samma ordning. Nämnden utser inom sig ordförande. Beslut i nämnden ska vara enhälligt.

Arbetsgivare eller anställd kan begära att fråga som angår honom ska tas upp i nämnden. Berörd arbetstagares fackliga organisation ska beredas adjungerade plats i nämnden i den mån organisationen inte redan är representerad.

§ 4 IKRAFTTRÄDANDE AV DET INDIVIDUELLA VALET

Parterna överenskommer att det individuella valet av förvaltare m.m. ska gälla för avgifter beräknade från och med det datum som fastställs av Pensionsnämnden.

§ 5 RÄTT TILL INFORMATION

Den anställdes arbetsgivare har rätt att från "centralen" respektive försäkringsbolag/fondförsäkringsbolag få del av information i den del uppgifterna behövs för att bedöma arbetsgivarens avdragsrätt för pensionskostnader.

§ 6 AVGIFTEN

Beräkning av avgiftens storlek, uttryckt i kronor för varje individ som omfattas av det individuella valet, ska utföras av arbetsgivarens pensionsadministratör. Uppgifterna ska förmedlas till "centralen" respektive arbetsgivaren enligt överenskomna rutiner.

§ 7 FÖRMÅNSTAGARE

Generellt förordnande

Förmånstagare till familjeskydd och ålderspensionens återbetalningsskydd är, om inte annat skriftligen anmälts på vederbörligt sätt, i första hand den försäkrades make eller sambo och i andra hand den försäkrades arvsberättigade barn. Finns det flera barn som är förmånstagare fördelas pensionen i lika proportioner.

Med make jämställs även partner enligt lagen (1994:1117) om registrerat partnerskap.

Make är förmånstagare även när mål om äktenskapsskillnad pågår. Registrerad partner är förmånstagare även när mål om upplösning av registrerat partnerskap pågår.

Med sambo avses ogift person, som under äktenskapsliknande förhållanden eller under förhållanden som liknar registrerat partnerskap, vid dödsfallet stadigvarande sammanbott med ogift försäkrad förutsatt att de har eller har haft eller väntar barn tillsammans eller tidigare varit gifta med varandra eller levtt samman i registrerat partnerskap eller i vart fall stadigvarande sammanbott sedan minst sex månader.

Saknas förmånstagare görs ingen utbetalning.

Särskilt förordnande

Den försäkrade kan skriftligen anmäla annat förmånstagarförordnande. Sådant förordnande kan endast omfatta följande personer

A make/registrerad partner eller tidigare make/registrerad partner

B sambo eller tidigare sambo

C barn/styvbarn/fosterbarn till den försäkrade eller till någon person enligt A eller B.

Finns det flera barn som är förmånstagare fördelas pensionen i lika proportioner såvida inget annat anges.

Saknas förmånstagare gör ingen utbetalning.

§ 8 För val av återbetalningsskydd eller familjeskydd erfordras i vissa fall hälsoprövning om återbetalningsskydd eller familjeskydd väljs senare än vid första möjliga valtillfället.

§ 9 Överenskommelsen gäller fr.o.m. 1999-01-01 och tillsvidare med en ömsesidig uppsägningstid av tre månader. Uppsägning ska vara skriftlig.

Säger central part upp detta avtal upphör jämväl det lokala kollektivavtalet att gälla vid samma tidpunkt om annat inte överenskommes mellan de centrala parterna.

§ 10 Detta protokoll ersätter tidigare protokoll av den 1998-12-18.

§ 11 Förhandlingarna avslutades 1999-02-18.

Vid protokollet

Kerstin Strand

Justeras

För Kommunala Företagens Samorganisation;

Erik Helleryd,

för Svenska Kommunalarbetareförbundet;

PeO Ryding,

för SEKO;

Karl Göran Mattsson,

för SKTF;
Monica Rudbeck,
för LEDARNA;
Kerstin Björdell,
för Vårdförbundet;
Phoebe Åstmark Elfving,
för Tjänstemannaförbundet HTF;
Jan Björklund,
för CF/CR;
Hans Rödin,
för Förtecknade SACO-förbund;
Göran Lönngren,
för Läraförbundet;
Björn Wahl,
för Lärarnas Riksförbund;
Jörgen Brännmark.

BILAGA 11

Förhandlingsprotokoll 2000-05-24 angående PA-KFS § 12 sjukpension

---

PARTER

Kommunala Företagens Samorganisation (KFS),
Svenska Kommunalarbetsareföbundet (Kommunal),
Facket för Service och Kommunikation (SEKO),
SKTF,
Ledarna,
Vårdförbundet,
Tjänstemannaförbundet HTF,
Civilingenjörsförbundet/Civilekonomernas Riksförbundet CF/CR,
Förtecknade SACO-förbundet,
Läraryrket och
Lärarnas Riksförbundet.

§ 1 Parterna konstaterar att nya försäkringsvillkor gäller för avtalsgruppsjukförsäkring AGS-KL, enligt bilaga 1.
Mot bakgrund av att dessa ändringar träder i kraft enas parterna om
att § 12 Sjukpension i PA-KFS Pensionsbestämmelser utgår från och med 2000-05-01.

§ 2 Parterna överenskommer
att bestämmelserna i § 19 i försäkringsvillkoren för AGS-KL, se bilaga 1, ska gälla för arbetstagare som börjar uppbära förtidspension 2000-05-01 eller senare.

Arbetstagare som 2000-04-30 omfattas av rätt till Sjukpension enligt § 12 PA-KFS på grund av förtidspension enligt AFL, omfattas alltså av nämnda bestämmelserna under tid rätt till förtidspension enligt AFL föreligger. Sjukpensionen utges längst till arbetstagaren uppnår pensionsåldern.

Fråga om pensionsrätt för arbetstagare som börjar uppbära förtidspension under maj månad 2000, kan prövas av PA-KFS Pensionsnämnd.

Med förtidspension enligt AFL jämföras tid under vilken sjukbidrag utges.

§ 3 Parterna konstaterar att överföringen av sjukpension enligt § 12 i PA-KFS till AGS-KL innebär oförändrad kompensationsnivå för kollektivet.

§ 4 Förhandlingarna avslutades 2000-05-24.

Vid protokollet

Kerstin Strand

Justeras

för Kommunala Företagens Samorganisation;

Erik Helleryd,

Kommunal;

Peo Ryding,

SEKO;

Bertil Dahlsten,

SKTF;

Olof Nordlander,

Ledarna;

Antonio Roperò,

Vårdförbundet;

Phoebe Åstmark Elfving,

Tjänstemannaförbundet HTF;

Eva Claeson,

Civilingenjörsförbundet och Civilekonomernas Riksförbund;

Hans Rödin,

Förtecknade SACO-förbund;

Göran Lönngrén,

Läraryrket;

Annica Pettersson,

Lärarnas Riksförbund;

Jörgen Brännmark

Förtecknade SACO-förbund;

Agrifack,

Akademikerförbundet SSR,

Arkitektförbundet,

DIK-Förbundet,

Förbundet Sveriges

Arbetsterapeuter FSA,

Ingenjörsförbundet,

JUSEK,

Legitimerade Sjukgymnasters Riksförbund,

Skolledarna,

Sveriges Läkarförbund,

Sveriges Naturvetareförbund,

Sveriges Psykologförbund,

Sveriges Veterinärförbund.

BILAGA 12

Förhandlingsprotokoll 2001-11-23 Angående ändringar och tillägg i pensionsavtalet PA-KFS

PARTER

Kommunala Företagens Samorganisation, KFS,
Svenska Kommunalarbetareförbundet (Kommunal),
Facket för Service och Kommunikation SEKO,
Svenska Transportarbetareförbundet (Transport),
SKTF,
Ledarna,
Vårdförbundet,
Tjänstemannaförbundet HTF(HTF),
Sveriges Civilingenjörersförbundet/Civilekonomernas Riksförbund
CF/CR,
Förtecknade SACO-förbund,
Läraryrket och
Lärarnas Riksförbunds Samverkansråd

§ 1 Parterna konstaterar att enligt AFL gäller Inkomstbasbeloppet från och med 2002-01-01. Pensionsbestämmelserna redigeras med Prisbasbelopp respektive Inkomstbasbelopp i berörda delar.

§ 2 Parterna överenskommer att PA-KFS Pensionsbestämmelser anpassas till rådets direktiv 97/81/EG gällande deltidarbete samt rådets direktiv 99/70/EG gällande visstidsanställning, att gälla från och med 2002-01-01.

§ 3 Parterna är vidare överens om att införa Alternativ pensionslösning för arbetstagare vars Årsmedelpoäng överstiger 10. Möjligheten att träffa överenskommelse om Alternativ pensionslösning gäller från och med 2002-01-01.

§ 4 Som en följd av införande av Alternativ pensionslösning gäller Förhandlingsprotokoll 1993-11-30 § 7 (angående garanti-bestämmelser) med följande tillägg;

Denna garanti omfattar ej

- Ålderspension, efterlevandepension till vuxen eller barnpension på lönedelar över 7,5 Årsmedelpoäng eller överenskommelse om annan pensionslösning om överenskommelse träffats om att tillämpa Alternativreglerna enligt PA-KFS Pensionsbestämmelser §§ 9.3, 13.3 och 14.4.

- Kompletterande ålderspension enligt PA-KFS
Pensionsbestämmelser § 10 för längre tid än tolv månader.

Om arbetsgivare ej fullgjort betalningsskyldighet för över-
enskommen alternativ pensionslösning enligt §§ 9.3, 13.3 och
14.4 gäller garantin enligt huvudregeln om arbetstagaren
påkallar detta, dock högst ett år tillbaka.

§ 5 Ändringar och tillägg framgår genom understruken, kursiverad
stil i Bilaga 1.

§ 6 Förhandlingarna avslutades 2001-11-23.

Vid protokollet

Bert Storm

Justeras

för Kommunala Företagens Samorganisation;

Kerstin Strand,

Kommunal;

Per-Olof Ryding,

SEKO;

Helen Thornberg,

Transport;

Marcel Carlstedt;

SKTF;

Olof Nordlander,

HTF;

Jonas Olsson,

Ledarna;

Antonio Roperò,

Vårdförbundet;

Phoebe Åstmark-Elfving,

CF/CR;

Hans Rödin, Klas H Bergström,

förtecknade SACO-förbund;

Göran Lönngren,

Läraryrket och Lärarnas Riksförbunds Samverkansråd;

Annica Pettersson, Jörgen Brännmark

Utdrag ur protokoll nr 18 PA-KFS Pensionsnämnd 2002-01-18

---

§ 1 DELTIDS- OCH VISSTIDSANSTÄLLDA

Nämnden konstaterar att kostnaden för hanteringen av intjänade pensionsförmåner i PA-KFS blir oproportionellt stor för de pensionsförmåner som korta anställningar resulterar i. Aktuell försäkringsprodukt för efterlevandepension/barnpension för PA-KFS-området kan inte heller omfatta individer med korta anställningar till rimlig kostnad för kollektivet. Nämnden beslutar därför att följande praxis skall tillämpas tillsviare;

Visstidsanställd arbetstagare

För visstidsanställd arbetstagare med anställningstid under 6 månader och vars överenskomna lön ej överstiger 7,5 inkomstbasbelopp, skall arbetstagaren erhålla en "pensionsplansersättning" istället för att ingå i pensionsplanen PA-KFS. Pensionsplansersättningen motsvarar;

1. Arbetstagare som fyllt 18 år men ej 28 år;
0,5 procent på överenskommen lön
2. Arbetstagare som fyllt 28 år (fr o m kalendermånaden efter)
4,0 procent på överenskommen lön.

Ersättningen utbetalas tillsammans med lön alternativt tillsammans med semesterersättning.

Arbetsgivaren skall tillsammans med Anställningsbevis ge arbetstagaren information vad Pensionsplansersättningen innebär.

Praxis gäller från och med 2002-02-01 med tillägg att "Pensionsplansersättningen" skall utges på lön intjänad från och med 2002-01-01.

Nämnden konstaterar att deltidsanställd arbetstagare omfattas av pensionsavtalet utan begränsning av sysselsättningsgrad."

BILAGA 13

Förhandlingsprotokoll 2003-01-20 Angående ändringar i pensionsavtalet PA-KFS

PARTER Kommunala Företagens Samorganisation, KFS,
Svenska Kommunalarbetareförbundet (Kommunal),
Facket för Service och Kommunikation SEKO,
Svenska Transportarbetareförbundet (Transport),
SKTF,
Ledarna,
Vårdförbundet,
Tjänstemannaförbundet HTF (HTF),
Sveriges Civilingenjörersförbundet/Civilekonomernas Riksförbund
CF/CR,
Förtecknade SACO-förbund,
Läraryrket och
Lärarnas Riksförbunds Samverkansråd

§ 1 Parterna konstaterar
att nytt kollektivavtal om pensioner har träffats för anställda
med statlig pensionsrätt, kallat PA03. Avtalet träder i kraft
2003-01-01. Som pensionsgrundande tid för förmåns-
bestämd ålderspension i PA03 medräknas tid inom PA03
eller andra statliga pensionsbestämmelser,
att Lag (1962:381) om allmän försäkring 7 Kap. Allmänna
bestämmelser om sjukersättning och aktivitetsersättning
träder i kraft 2003-01-01.

§ 2 Parterna överenskommer att PA-KFS Pensionsbestämmelser § 6
Medförd pensionsrätt lyder, från och med 2003-01-01, som fram-
går av Bilaga 1 till detta protokoll.

§ 3 Parterna överenskommer att där PA-KFS Pensionsbestämmelser
hänvisar till förtidspension alternativt sjukbidrag avses från och
med 1 januari 2003 sjukersättning och aktivitetsersättning
enligt Lag (1962:381) om allmän försäkring.

§ 4 Förhandlingarna avslutades 2003-01-20.
Vid protokollet
Kerstin Strand
Justeras
för Kommunala Företagens Samorganisation;
Erik Helleryd

för Kommunal;
Annika Falk

för SEKO;
Helen Thornberg

för Transport;
Marcel Carlstedt

för SKTF;
Olof Nordlander

för HTF;
Jonas Olsson

för Ledarna;
Antonio Ropero

för Vårdförbundet;
Phoebe Åstmark-Elfving

för CF/CR;
Hans Rödin, Klas H Bergström

för förtecknade SACO-förbund;
Göran Lönngren

för Lärarförbundet och
Lärarnas Riksförbunds Samverkansråd;
Annica Pettersson, Jörgen Brännmark

Bilaga 1 Tillhör Förhandlingsprotokoll 2003-01-20

Ny lydelse av PA-KFS Pensionsbestämmelser § 6 moment 1, med giltighet från och med den 1 januari 2003

§ 6 MEDFÖRD PENSIONSÅRÄTT

Har arbetstagare i tidigare anställning eller i uppdrag som kommunalt förtroendevald förvärvat pensionsrätt enligt:

- a) denna plan,
- b) statliga eller kommunala pensionsbestämmelser – avser dock ej arbetstagare som omfattats av PA03 respektive PFA-avtal,
- c) ITP-plan eller
- d) annan med denna plan likvärdig pensionsplan, ska arbetstagaren tillgodoräknas pensionsgrundande tid på grund av sådan pensionsrätt. Under samma tid intjänad pensionsrätt ska inräknas i pensionsrätten enligt denna plan. Tidigare intjänad familjepensionsrätt ska inte samordnas med §§ 13 och 14 i denna plan.

BILAGA 14

Förhandlingsprotokoll 2004-03-23 Angående ändringar i pensionsavtalet PA-KFS

PLATS	Kommunala Företagens Samorganisation, KFS, Hornsgatan 1, Stockholm
TID	2004-03-23
PARTER	Kommunala Företagens Samorganisation, KFS, Svenska Kommunalarbetareförbundet (Kommunal), Facket för Service och Kommunikation SEKO, Svenska Transportarbetareförbundet (Transport), SKTF, Ledarna, Vårdförbundet, Tjänstemannaförbundet HTF(HTF), Sveriges Civilingenjörsförbundet/Civilekonomernas Riksförbund CF/CR, Förtecknade SACO-förbund, Lärarnas Samverkansråd.
NÄRVARANDE	för KFS; Kerstin Strand för Kommunal; Annika Falk för SEKO; Helen Thornberg för Transport; Marcel Carlstedt för SKTF; Olof Nordlander för HTF; Jonas Olsson för Ledarna; Margareta Englund för Vårdförbundet; per capsulam för CF /CR; Hans Rödin för förtecknade SACO; per capsulam för Lärarnas Samverkansråd; Annika Pettersson och Jörgen Brännmark
§ 1	Parterna konstaterar att inom lag om allmän försäkring tillämpas prisbasbelopp, för- höjt prisbasbelopp och Inkomstbasbelopp i sina respektive sammanhang, att PA-KFS i överenskommelse daterad 2001-11-23 från och med 1 januari 2002 infört Inkomstbasbelopp samt att PA-KFS Pensionsnämnd analyserat effekterna av Inkomstbasbeloppets införande i PA-KFS.

- § 2** Parterna överenskommer om att i PA-KFS Pensionsbestämmelser §9 mom 2, §10 mom. 2, §13 mom. 2 samt §14 mom 2 skall angivet Prisbasbelopp ersättas med Inkomstbasbelopp.
Ändringen gäller från och med den 1 januari 2005.
- § 3** Parterna är vidare överens om Övergångsregler enligt vad som framgår av Bilaga 1 till detta protokoll.
- § 4** Förhandlingarna avslutades 2004-03-23.
- Vid protokollet
- Kerstin Strand
- Justeras
- för Kommunala Företagens Samorganisation;
Erik Helleryd
- för Kommunal;
Annika Falk
- för SEKO;
Helen Thornberg
- för Transport;
Marcel Carlstedt
- för SKTF;
Olof Nordlander
- för HTF;
Jonas Olsson
- för Ledarna;
Antonio Ropero
- för Vårdförbundet;
Phoebe Åstmark-Elfving
- för CF/CR;
Hans Rödin, Klas H Bergström
- för förtecknade SACO-förbund;
Göran Lönngren
- för Lärarförbundet och
Lärarnas Riksförbunds Samverkansråd;
Annica Pettersson, Jörgen Brännmark

Bilaga 1 Tillhör förhandlingsprotokoll 2004-03-23

ÖVERGÅNGS- BESTÄMMELSER

Gäller pensionsförmåner med tidigaste beräkningstidpunkt den 1 januari 2005.

Det konstateras att för Årspöäng som beräknats enligt PA-KFS § 7 mom. 3 för åren från och med 1997 till och med 2001 har den årliga inkomsten dividerats med respektive års förhöjda prisbasbelopp.

Överenskommelsen i rubricerat förhandlingsprotokoll, där Prisbasbelopp ersätts av Inkomstbasbelopp kräver en justering av årspoäng som beräknats för åren 1997 till och med 2001.

För att anpassa de Årspöäng som skall ingå i Årsmedelpöäng, enligt PA-KFS § 8, skall respektive års Årspöäng justeras genom division med skillnaden i ökning mellan inkomstindex och ökningen det förhöjda prisbasbeloppet respektive år, se kolumn F nedan

A	B	C	D	E	F
År	Inkomstindex ¹⁾	Ökning jmf året före	Basbelopp för Årspöäng	Ökning jmf året före	Skillnad i ökning ink.index jmf basbelopp
2001	103,20	1,0145	37700	1,0107	1,0037
2000	101,73	1,0173	37300	1,0027	1,0146
1999	100	1,0336	37200	1,0027	1,0309
1998	96,75	1,0284	37100	1,0027	1,0257
1997	94,08	1,0181	37000	1,0054	1,0126
1996	92,41		36800		

¹⁾Inkomstindex enligt Lag (198:675) om införandet av lagen (1998:674) om inkomstgrundad ålderspension.

BILAGA 15

Förhandlingsprotokoll 2004-06-16 Angående ändringar i pensionsavtalet PA-KFS

Per Capsulam

PARTER

Kommunala Företagens Samorganisation, KFS,
Svenska Kommunalarbetareförbundet (Kommunal),
Facket för Service och Kommunikation SEKO,
Svenska Transportarbetareförbundet (Transport),
SKTF,
Ledarna,
Vårdförbundet,
Tjänstemannaförbundet HTF(HTF),
Sveriges Civilingenjörskörbundet/Civilekonomernas Riksförbund
CF/CR,
Förtecknade SACO-förbund, samt
Lärarnas Samverkansråd

§ 1 Parterna är överens om
att förhandlingsprotokoll 2004-03-23 § 2 erfordrar ett förtydli-
gande beträffande värdesäkring av pensionsförmån under
utbetalning.

§ 2 Parterna är överens om att § 9 mom 2, § 13 mom 2 samt § 14
mom 2 skall utökas med följande lydelse:
Pensionen skall förändras i samma grad som prisbasbeloppet
ändrats från den kalendermånad då pensionen började utbetalas.
Den samlade nya lydelsen av moment 2 i ovanstående paragrafer
framgår av Bilaga 1.

Justeras

för Kommunala Företagens Samorganisation;
Kerstin Strand

för Kommunal;
Annika Falk

för SEKO;
Helen Thornberg

för Transport;
Marcel Carlstedt

för SKTF;
Olof Nordlander

för HTF;
Jonas Olsson
för Ledarna;
Antonio Ropero
för Vårdförbundet;
Phoebe Åstmark-Elfving
för CF/CR;
Hans Rödin, Klas H Bergström
för förtecknade SACO-förbund;
Göran Lönngren
för Lärarnas Samverkansråd;
Annica Pettersson, Jörgen Brännmark

Bilaga 1 Tillhör förhandlingsprotokoll 2004-06-16

Lydelse från och med 1 januari 2005

§ 9.2

Hel ålderspension utges enligt följande:

Årsmedelpoäng	Ålderspension i procent inom skiktet
0–7,5	10 %
7,5 – 20	65 %
20– 30	32,5 %

Summan multipliceras med tidsfaktorn och vid varje tid gällande inkomstbasbelopp. Pensionen skall förändras i samma grad som prisbasbeloppet ändrats från den kalendermånad då pensionen började utbetalas.

Om den pensionsgrundande tjänstetiden inte är full, reduceras pensionen enligt bestämmelserna i § 5.

Förtida uttag och uppskjutet uttag

Arbetstagaren äger rätt att före pensionsåldern avgå med ålderspension – förtida uttag – dock tidigast från 61 års ålder. Om arbetstagaren medges avgå från del av sin anställning eller om arbetstagaren avgår helt från sin anställning och tillträder en anställning med lägre sysselsättningsgrad, har arbetstagaren rätt till partiellt uttag av ålderspensionen.

Medges arbetstagare kvarstå i anställningen efter att ha uppnått pensionsåldern får pensionen uppskjutas – uppskjutet uttag – dock längst till 70 års ålder.

Omräkning av pensionsbelopp med anledning av förtida eller uppskjutet uttag sker enligt försäkringstekniska grunder.

§ 13.2

Efterlevandepension beräknas på följande sätt:

Årsmedelpoäng	Pension i procent inom skiktet
0–7,5	15 %
7,5–20	15 %
20–30	7,5 %

Summan multipliceras med vid varje tid gällande inkomstbasbelopp.

Pensionen skall förändras i samma grad som prisbasbeloppet ändrats från den kalendermånad då pensionen började utbetalas

§ 14.2

Barnpension beräknas på följande sätt:

Årsmedelpoäng	Pension i procent inom skiktet
0–7,5	10 %
7,5–20	28 %
20–30	14 %

Summan multipliceras med vid varje tidpunkt gällande inkomstbasbelopp.

Pensionen skall förändras i samma grad som prisbasbeloppet ändrats från den kalendermånad då pensionen började utbetalas.

YTTERLIGARE EXEMPLAR KAN BESTÄLLAS FRÅN

KFS FÖRETAGSSERVICE AB

BESÖKSADRESS: Hornsgatan 1 POSTADRESS: Box 15005, 104 65 Stockholm
TELEFON: 08-556 009 50 FAX: 08-556 009 70 E-POST: info@kfs.net WEBB: www.kfs.net